KB SPESIAL

KONJUNKTURBAROMETER FOR NORD-NORGE

RAPPORT NR 1 2018

BYSENTRE I NORD-NORGE

ER FOLK FORNØYD MED HVA BYSENTRENE KAN TILBY?

Oppsummering

Urbanisering handler om at folk flytter inn mot byene. Jo større byene er, jo flere flytter dit. Dette opplever vi også i Nord-Norge. Mange nordnorske byer er små, men likevel vokser de. Flere forhold påvirker denne befolkningsveksten. Et viktig element som ofte trekkes frem, er de små- og mellomstore byenes sentrumskvaliteter, og denne rapporten peker i retning av at økt kvalitet på et bysentrum bidrar til befolkningsvekst.

Vi har spurt 1 500 byboere i 10 nordnorske byer om hvordan de opplever sentrum i byen de bor i- eller i nærheten av, og hvor ofte de benytter seg av tilbudet i sentrum. Vi har også spurt hvordan de oppfatter at bysenteret har utviklet seg de siste 10 årene, for her har det skjedd mye i enkelte av byene.

Vi har sett på byene **Kirkenes, Hammerfest, Alta, Tromsø, Harstad, Svolvær, Narvik, Bodø, Mo i Rana og Sandnessjøen,** og den nordnorske byboeren er ikke alltid like fornøyd med sitt bysentrum. Det er markante forskjeller mellom byene, og synet på nabobyen eller den byen man oftest sammenlignes med varierer også kraftig.

Hva finner vi:

- Handel og service: Man kunne forvente at handels- og servicetilbudet ville bli sett på som best i de største byene, men her skårer Bodø og Tromsø faktisk lavere enn Narvik, Svolvær og Alta. For Altas og Svolværs del, trekker det nok opp at begge byene har et stort kjøpesenter i sentrum. Kirkenes og Sandnessjøen kommer dårligst ut på dette området.
- Serverings- og kulturtilbudet er en annen viktig kilde til å trekke folk til sentrum. Her rangeres de største byene høyest. Over en dobbelt så stor andel av innbyggerne i Tromsø mener dette tilbudet er godt – sammenlignet med Narvik og Kirkenes som begge sliter med å møte lokalbefolkningens behov på serverings- og kulturområdet. At Svolvær blander seg inn i toppen her er overraskende, men det gjenspeiler nok hvor godt fornøyd befolkningen er med den kompakte utviklingen av Torget.
- Befolkningens syn på hvordan sentrum av byen har utviklet seg de seneste ti årene speiler delvis hvor fornøyd de er med dagens serverings- og kulturtilbud. Ikke overraskede havner Hammerfest, Bodø og Svolvær på topp. I Hammerfest er tidligere lukkede industriområder omskapt til strandpromenade og plass for opplevelser gjennom kulturhuset Arktisk kultursenter. I Bodø kan kulturhuset Stormen og oppgraderingen av omliggende tomter være med på å forklare det gode resultatet, og i Svolvær har kommunens investeringer i nytt kulturhus og fornying av Torget gitt positive utslag.
- Befolkningens opplevelse av nabobyer og rivaliserende byers sentrumskvaliteter får ofte mye oppmerksomhet og kan gi oss et sammenlignings-grunnlag. I alle byene er man mer patriotisk jo nærmere sentrum man bor. Bodøværingene er nokså enige med tromsøværingene om at Tromsø er en livligere by enn Bodø. Dette til tross for at Bodø sentrum har bedret seg markant de siste årene. På den annen side er de ikke overbevist om at Tromsø er en hyggeligere/koseligere by. Innbyggerne i Narvik og Harstad er nokså enige om at Harstad har et hyggeligere, koseligere og mer livlig sentrum. I Hammerfest og Alta derimot er de rykende uenige om hvilken by som er den hyggeligste, koseligste og mest livlige. Begge byene har sterkt hjemmepatriotiske innbyggere som synes deres egen by er langt bedre enn nabobyen. Svolværingene er aller tydeligst på at de anser sin egen by som både livligere og hyggeligere enn Leknes.
- Når vi spør hva som må til for å bedre bysentrumet, oppgir flest at det viktigste tiltaket er å få «flere butikker, frisører m.m. på gateplan». Det minst relevante tiltaket sett fra innbyggernes ståsted er å gi tydeligere plass i sentrum for industri og næring. Mo i Rana og Tromsø er de eneste byene hvor mer enn 25 prosent av befolkningen trekker frem et behov for flere arealer under tak. Gitt værforholdene i nord, er det noe overraskende at ikke flere fremhever dette behovet.
- Nærmest alle deler av Nord-Norge trenger arbeidskraft, og særlig akademisk kompetanse. Regionene i nord må være attraktive for å trekke til seg folk. For å kartlegge stedsattraktivitet, har vi spurt 104 studenter i Oslo om de kunne tenke seg å jobbe i Nord-Norge etter endt studie. Hele 50 prosent av studentene svarte at de kunne tenke seg å flytte til Nord-Norge. Av de som har oppgitt et foretrukket sted, er Tromsø det klart mest populære alternativet, etterfulgt av Lofoten/Svolvær og Bodø.

Bodø.

Det urbane Nord-Norge

Mange fremstiller Nord-Norge som en landsdel der folk bor langt fra hverandre og må slite med store avstander til butikker, sykehus og kafeer. Virkeligheten er faktisk helt annerledes. Over 70 prosent av landsdelens befolkning bor i byregioner med nokså kort avstand til sentrum. De fleste har derfor et aktivt forhold til sitt bysentrum og benytter jevnlig tjenestene og tilbudene bysenteret har å by på.

Samtidig vet vi at mange av byene i landsdelen er små, og at sentrumsbutikker ofte møter hard konkurranse fra kjøpesentre utenfor sentrum. Dette ser vi tydelige eksempler på i byer som Tromsø og Harstad. Men et bysenter tilbyr langt mer enn butikker. Her ligger det vanligvis også restauranter, konsertlokaler, museer, frisører og tilbydere av helsepleie. Det skal derfor mye til for at sentrum helt taper kampen om kundene. Det er likevel verdt å merke seg at bysentrene i Nord-Norge har temmelig ulike utgangspunkt, med svært varierende tilbud av tjenester.

Befolkningsveksten i nordnorske byer er sterkt styrt av byenes størrelser. I figur 1 ser vi at jo større byen er, jo raskere har befolkningsveksten vært de seneste årene. Dette er som forventet, fordi urbaniseringen trekker i retning av at de større byene vokser raskest. I Nord-Norge er det noen spennende unntak. De siste 5 årene har de tre byene i Finnmark og Svolvær i Lofoten vokst raskere enn størrelsen skulle tilsi. Delvis handler dette om næringsutvikling og offentlige arbeidsplasser, men også bysentrenes attraktivitet kan være med å påvirke befolkningsveksten.

At sentrumskvaliteten kan påvirke byers befolkningsvekst er velkjent i forskningslitteraturen. For eksempel viser Chen og Rosenthal (2008) og Carlino og Saiz (2008) hvordan befolkningens vekst og sammensetning kan relateres til tjenester som byen tilbyr innen handel og fritid.*

Kanskje er det noe med bysentrene i Alta, Svolvær og Harstad som har trukket til seg flere innbyggere? For å se

* Chen, Y og S. S.Rosenthal (2008):
Local amenities and life-cycle migration: Do people move for jobs or fun?, Journal of Urban Economics, Vol 64 (3), 519-537

Carlino, G. A. og A. Saiz (2008). Beautiful City: Leisure Amenities and Urban Growth, FRB of Philadelphia Working Paper No. 08-22, Federal Reserve Bank of Philadelphia)

nærmere på dette har vi spurt 1 500 byboere i 10 nordnorske byer om hvordan de opplever sentrum i byen de bor i- eller i nærheten av, og hvor ofte de benytter seg av tilbudene i sentrum. Vi har også spurt hvordan de oppfatter at bysenteret har utviklet seg de siste 10 årene, for her har det skjedd mye i enkelte byer. Denne rapporten peker i retning av at økt kvalitet på et bysentrum er med på å dra befolkningsveksten opp.

Selv med store avstander mellom de fleste byene i Nord-Norge, er mange opptatt av nabobyens egenskaper eller kjennetegn ved den byen man gjerne rivaliserer med. Tromsøfolk og bodøværinger strides stadig om byenes fortreffelighet, som de gjør i Alta og Hammerfest, Mo i Rana og Sandnessjøen, Svolvær og Leknes, Harstad og Narvik. Når folk bes om å sette kvalitetene ved sin by opp mot andre byer, får de fort et mer differensiert bilde av sin egen by. Derfor har vi spurt dem både om de synes deres egen by er mer livlig eller koseligere enn den typiske nabobyen og om hva de mener må gjøres for å forbedre sin egen bys sentrum.

Vi har intervjuet mellom 100 og 200 personer i hver av de 10 byene Kirkenes, Hammerfest, Alta, Tromsø, Harstad, Svolvær, Narvik, Bodø, Mo i Rana og Sandnessjøen.

Svarene viser at den nordnorske byboeren ikke alltid er like fornøyd med sitt bysentrum. Ikke uventet er det markante forskjeller mellom byene. Synet på nabobyen – eller den byen man oftest sammenlignes med – varierer også kraftig.

Figur 1

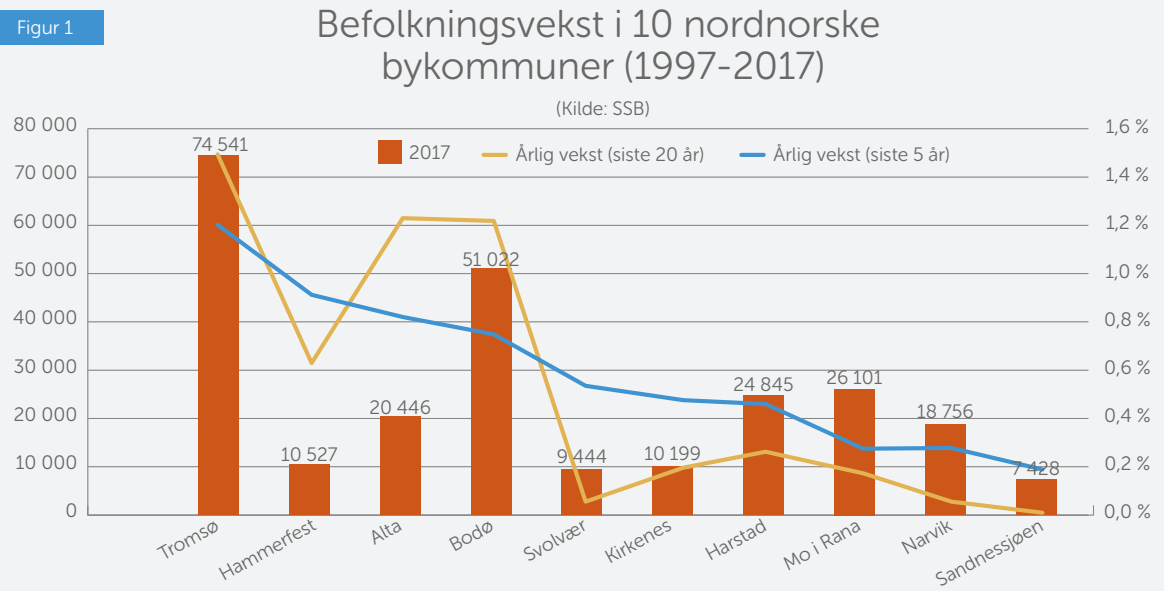

Om undersøkelsen

Spørreundersøkelsen ble utført av Polarfakta som telefonintervjuer med et tilfeldig uttrekk av folkeregistrerte innbyggere i aldersgruppen 18-67 år i de 10 byregionene (definert ut fra NIBRs inndeling i bo- og arbeidsmarkedsregioner).

Undersøkelsen ble gjennomført fra 1. til 15. september 2017. Av til sammen 1 500 intervjuer, ble 1 489 vurdert som valide. Utvalget er forsøkt balansert opp mot byenes størrelse, og antall respondenter fordeler seg slik:

Alta	Mo i Rana	Kirkenes	Tromsø	Harstad	Bodø	Sandnessjøen	Narvik	Hammerfest	Svolvær
129	139	108	261	155	210	114	149	115	109

Antall respondenter per by er gjennomgående for lite til å utføre statistiske tester av ulike hypoteser. Samlet er derimot datasettet statistisk representativt. Våre analyser på bynivå må ses på som indikative. Vår rapportering av andeler og tilbøyeligheter er derfor ikke presentert med signifikansnivåer og konfidensintervaller.

Narvik.

Også Nord-Norge urbaniseres kraftig over tid

I likhet med resten av verden blir Nord-Norge stadig mer urbanisert. Distriktskommunene mister innbyggere til by-kommunene og deres omland. I Nord-Norge har de små byregionene klart flest innbyggere, og slik har det vært siden 1951. Figur 2 viser tydelig de sterke utviklingstrekkene i landsdelen. Byregionene Bodø og Tromsø har mer enn doblet sin befolkning, mens regioner uten senter i dag bare har 2/3 av folketallet de hadde i 1951.

De mindre byregionene har hatt en vekst på 21 prosent siden 1951.

Siden 2007 har befolkningsveksten tatt seg opp i Nord-Norge som helhet, men oppsvinget er nærmest uteluk-kende drevet av veksten i Tromsø og Bodø.

Figur 2

Befolkningsutviklingen i Nord-Norge fra 1951-2016 fordelt på type bo- og arbeidsmarkedsregion

Nivå til venstre og indeks til høyre (Kilde: SSB)

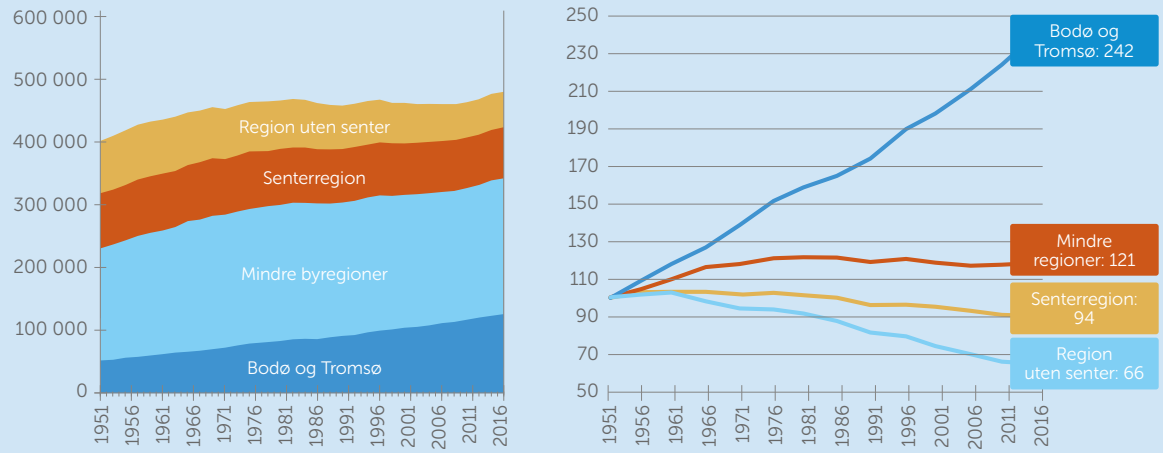

Syn på sentrum i 10 nordnorske byer

Syn på handels- og servicetilbudet i sentrum

Handels- og servicetilbudet er med på å trekke folk til sentrum, og er dermed en viktig brikke for å skape en attraktiv bykjerne. Etablering av store kjøpesenter utenfor sentrum, med gratis parkering og et rikt tilbud av varer, trekker befolkningen i den andre retningen og byr på utfordringer for sentrumsaktørene.

Det er små forskjeller i folks syn på handels- og tjenestetilbudet i sentrum av byene. Man kunne forvente at handels- og servicetilbudet ville bli sett på som best i de største byene, men her skårer Bodø og Tromsø faktisk lavere enn Narvik, Svolvær og Alta. For Altas og Svolværs del trekker det nok opp at begge byene har et stort kjøpesenter i sentrum. Jektas plassering og butikktilbud utenfor Tromsø sentrum kan være med på å forklare hvorfor tromsøværingene ikke er mer fornøyde med handelstilbudet i sentrum. Harstad har to små kjøpesenter inne i byen, mens de store, nye kjøpesentrene, Kanebogen og Sjøkanten, ligger utenfor sentrum. Konkurransen fra disse kan forklare hvorfor harstadværingene ikke er mer fornøyde med tilbudet i bykjernen.

Generelt er de unge under 30 mindre fornøyde med handelstilbudet i sentrum enn de eldre. Særlig gjelder dette de tre byene som skårer dårligst; Harstad, Kirkenes og Sandnessjøen. I Tromsø derimot er det først og fremst innbyggerne over 60 år som er mindre fornøyde med handels- og servicetilbudet i bysentrum.

Figur 3

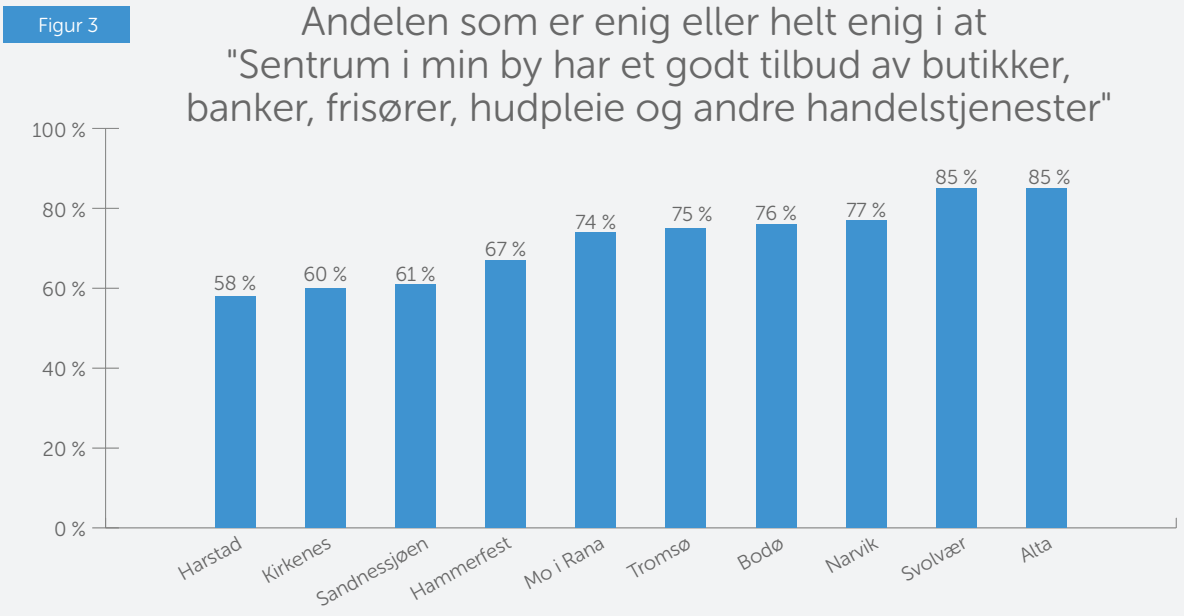

Sandnessjøen.

Syn på serverings- og kulturtilbudet i sentrum

Serverings- og kulturtilbudet er et annet viktig element for å trekke folk. I den grad handelsvirksomhet flyttes ut, blir dette tilbudet stadig viktigere for å gjøre sentrum attraktivt. I befolkningens vurdering av serverings- og kulturtilbudet er det langt større variasjoner mellom byene enn på handels- og serviceområdet.

Ikke uventet rangeres de største byene høyest på dette kriteriet. En over dobbelt så stor andel av innbyggerne i Tromsø som i Narvik og Kirkenes mener dette tilbudet er godt i sitt bysentrum. At Svolvær blander seg inn i toppen foran Bodø er overraskende, men dette gjenspeiler nok hvor godt fornøyd byens befolkning er med bykjernen etter den kompakte utviklingen av Torget og promenaden langs sjøen. En god tilstrømning av turister hjelper også til med å opprettholde et godt serverings- og kulturtilbud.

Narvik og Kirkenes sliter med å møte innbyggernes behov på dette området, og i disse byene er bysenteret også mindre kompakt og med færre definerte byrom. For Narviks del er det generelt de under 50 år, og spesielt de under 30 som i mindre grad er enige i at serverings- og kulturtilbudet i sentrum er godt. Også i Sandessjøen er det de yngre som oppgir at de er mindre fornøyd. Utover disse to byene er det ikke noen tydelig sammenheng mellom alder og hvor fornøyde folk er med serverings- og kulturtilbudet.

Figur 4

Andelen som er enig eller helt enig i at «Sentrum i min by har et godt tilbud av kafeer, restauranter, barer, kinoer/teatre og konsertsteder»

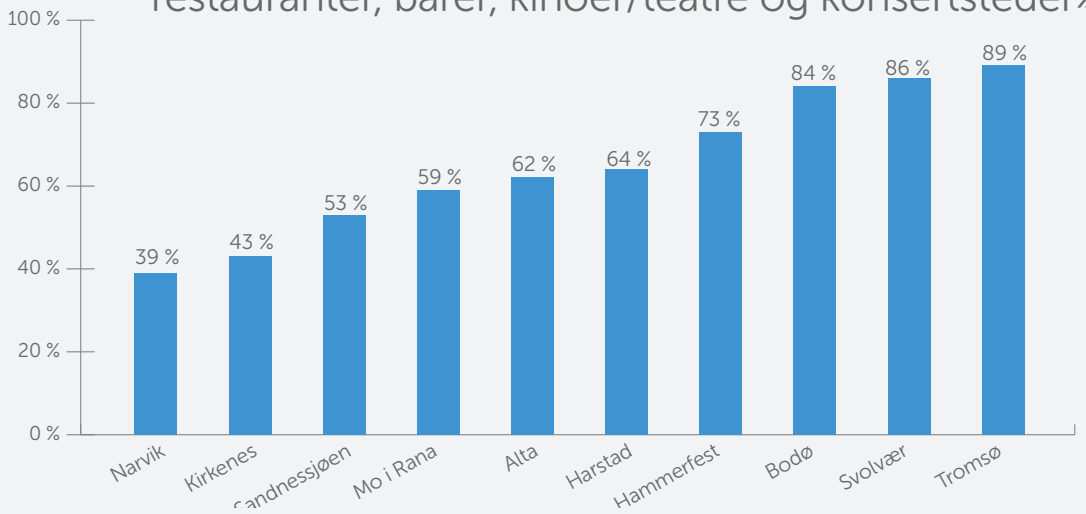

Syn på bysenterets utvikling de siste 10 årene

Folks syn på hvordan sentrum i deres egen by har utviklet seg de seneste ti årene gjenspeiler delvis hvor fornøyd de er med dagens serverings- og kulturtilbud. Dermed ser vi mye av det samme her som i vurderingen av serverings- og kulturtilbudet. Ikke overraskede havner Hammerfest, Bodø og Svolvær på topp. I Hammerfest er tidligere lukkede industriområder gjort om til strandpromenade og plass for opplevelser gjennom kulturhuset Arktisk kultursenter. I Bodø kan kulturhuset Stormen og oppgraderingen av omliggende tomter være med på å forklare det gode resultatet, og i Svolvær har kommunens investeringer i nytt kulturhus og fornying av Torget gitt positive utslag. Både Bodø og Hammerfest var nominert til Norges mest attraktive by i 2016, blant annet basert på kommunenes satsing på bysentrum. Til slutt vant Bodø hele den nasjonale kåringen.

I motsatt ende finner vi igjen Kirkenes og Narvik. I tillegg til at deres bysentrum i mindre grad tilfredsstiller befolkningens behov for kulturtilbud, er det få som mener at tilbudet er forbedret de siste ti årene. Hverken i Kirkenes eller i Narvik er det store forskjeller mellom ulike aldersgrupper. I likhet med Harstad er Narvik i gang med et prosjekt som skal bedre sentrum som byrom for befolkningen. Åpningen av Det fjerde hjørnet i Narvik, med nytt bibliotek, kafé og det nye krigsmuseet, burde slått ut i en mer positiv respons, men det kan tenkes at prosjektet er for nytt til at folk har tatt det med i sin vurdering.

Befolkningen i Harstad havner omtrent midt på treet angående hvor fornøyd de er med dagens serverings- og kulturtilbud i sentrum, og mener det har skjedd lite de siste ti årene. Nå som både sentrumsplanen og Harstad-pakken er på plass, gjenstår det å se om denne innsatsen vil bidra til et forbedret bysentrum etter befolkningens ønske, slik at Harstad i større grad kan innfri visjonen om å være «Attraktiv hele livet».

Befolkningen i Sandnessjøen er i større grad enig i at tilbudet er forbedret. Åpningen av kulturhuset Kulturbadet og kjøpesenteret i gågata i 2015, kan ha bidratt til den mer positive oppfatningen.

Igjen overrasker befolkningen i Tromsø noe. Her det kun 50 prosent som mener serverings- og kulturtilbudet i sentrum har blitt bedre de siste ti årene. Ettersom tromsøværingene er såpass fornøyde med kulturtilbudet, kan det hende de er fornøyde med tingenes generelle tilstand, og at det derfor skal mye endring til for å se en vesentlig bedring.

Figur 5

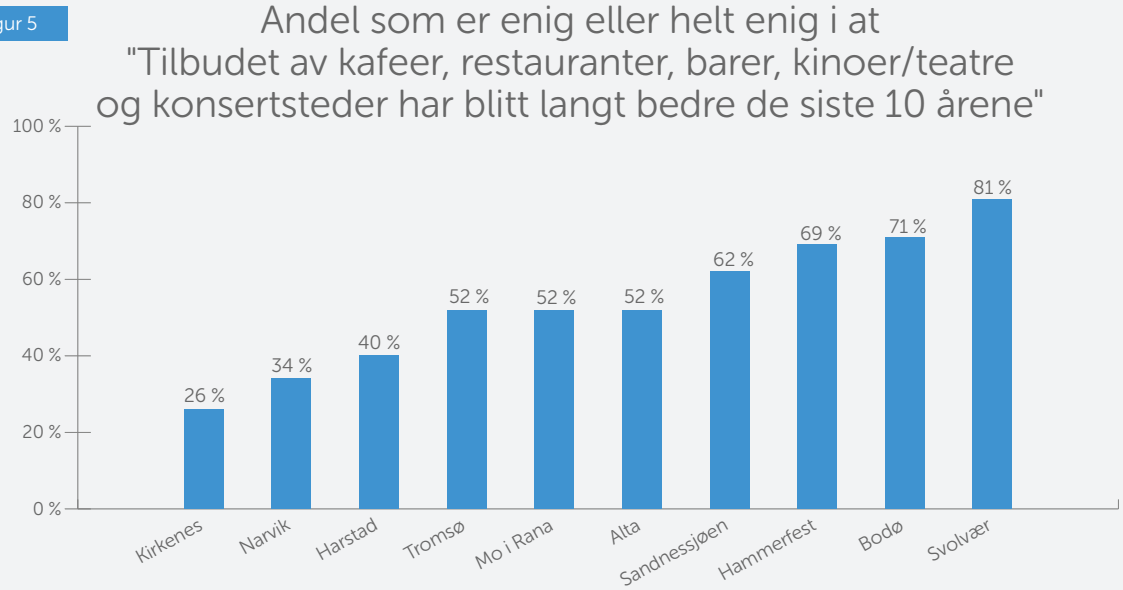

Hammerfest.

Bruk av serverings- og kulturtilbud og opplevd tilgjengelighet

Et annet tegn på hvorvidt befolkningen er fornøyd med tilbudet i sentrum er hvor ofte de benytter det.

Igjen er det befolkningen i Svolvær som skårer høyest og benytter serverings- og kulturtilbudet oftest. Dette stemmer godt overens med at innbyggerne også er meget fornøyde med det som tilbys av kultur og servering i sentrum.

Generelt er det de unge og de som bor nærmest som utnytter serverings- og kulturtilbudet i sentrum mest. I denne undersøkelsen ser det ut som tromsøværingene benytter tilbudet minst. Men dette skyldes hovedsakelig at folk som bor mer enn 10 km unna sentrum er noe overrepresentert sammenlignet med de andre byene. Dette trekker tallene kraftig ned.

Alta.

Blant de som bor i bysentre oppgir mellom 30 - 40 prosent av de spurte i de fleste byene at de benytter seg av slike tilbud minst én gang i uken, mens andelen er oppe på 49 prosent i Tromsø og hele 57 prosent i Svolvær.

Folk opplever tilgjengeligheten til sentrum uten bil veldig ulikt. I Hammerfest og Svolvær oppgir en stor andel av befolkningen at man i liten grad er avhengig av bilen, akkurat som de som bor sentralt i Tromsø. Her er det en relativt tydelig sammenheng mellom hvor langt fra sentrum folk bor, og hvor enkelt de synes det er å komme seg dit uten bil.

Undersøkelsen viser at folk som anser det som enkelt å komme seg til sentrum uten bil også benytter serverings- og kulturtilbudet oftere. Harstads satsing på kollektivtilbud og bedre fremkommelighet for myke trafikanter, kan eksempelvis bidra til et sentrumsløft når Harstadpakken ferdigstilles i 2020. For mange av innbyggerne I Alta og Mo i Rana derimot, fremstår bilen som et nødvendig verktøy for å komme seg til sentrum.

Figur 6

Hvor ofte benytter du deg av serveringssteder som kafeer, restauranter, barer, kino/teater og konserter i byen din?

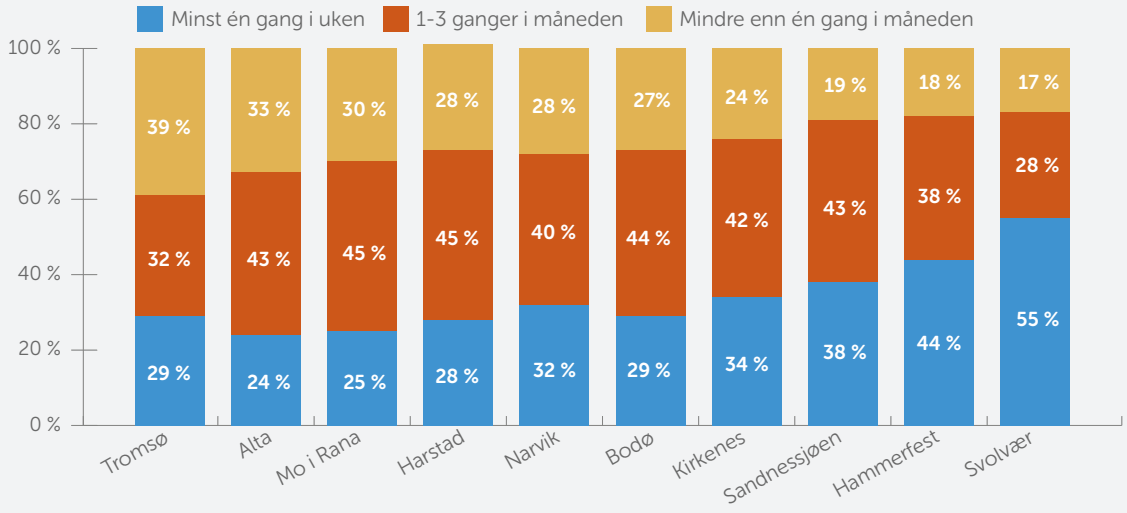

Figur 7

Andel enig/helt enig i utsagnet "Det er lett å komme seg til sentrum uten bil for de aller fleste i byregionen"

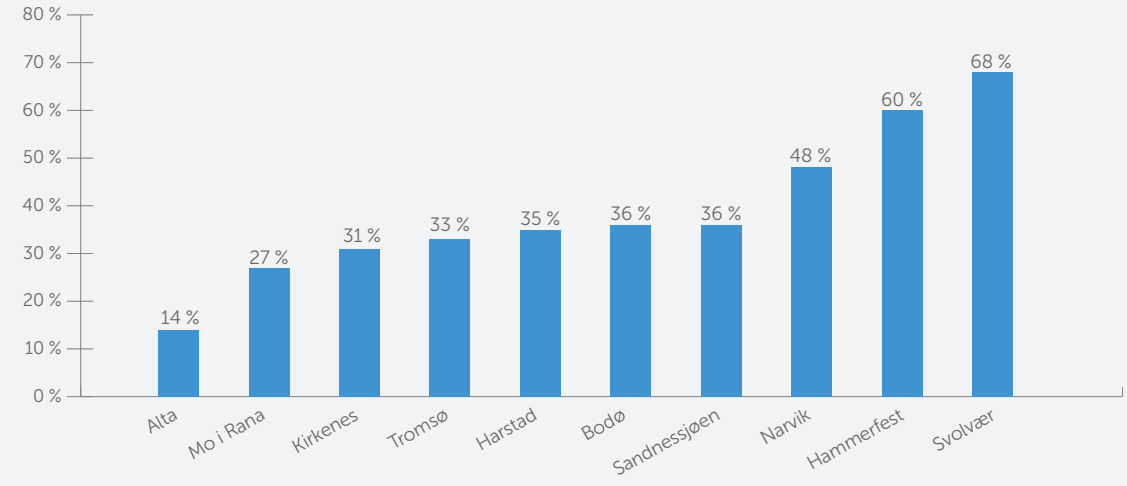

Tromsø

Å sammenligne seg med nabobyen

Det er ikke til å legge skjul på at man også i Nord-Norge har mye rivalisering mellom byer. Det handler dels om hvem som har «best» fotballag, tjenestetilbud og utseende, og dels om kampen om offentlige ressurser og oppgaver som sykehus, regional administrasjon og universitet. Befolkningens opplevelse av andre og rivaliserende byers sentrumskvaliteter kan gi oss et sammenligningsgrunnlag som kaster et litt annet lys på folks syn på egen by. Vi har tatt tak i to typiske stemningsbaserte syn eller opplevelser: Om man synes nabobyen er koseligere/hyggeligere enn sin egen, og om man synes nabobyen er mer livlig.

Det er ikke alltid naturlig å sammenligne en by med den som ligger nærmest. Det er for eksempel mer relevant å sammenligne Tromsø med Bodø enn med Harstad. Det er også slik at enkelte av de 10 byene vi har sett på ikke har den mest relevante byen å sammenligne med blant de andre i utvalget. Derfor vurderes Svolvær opp mot Leknes

Figur 8 og 9 Andel av innbyggerne som er uenig eller helt uenig i at nabobyen er «hyggeligere og mer livlig» enn egen by

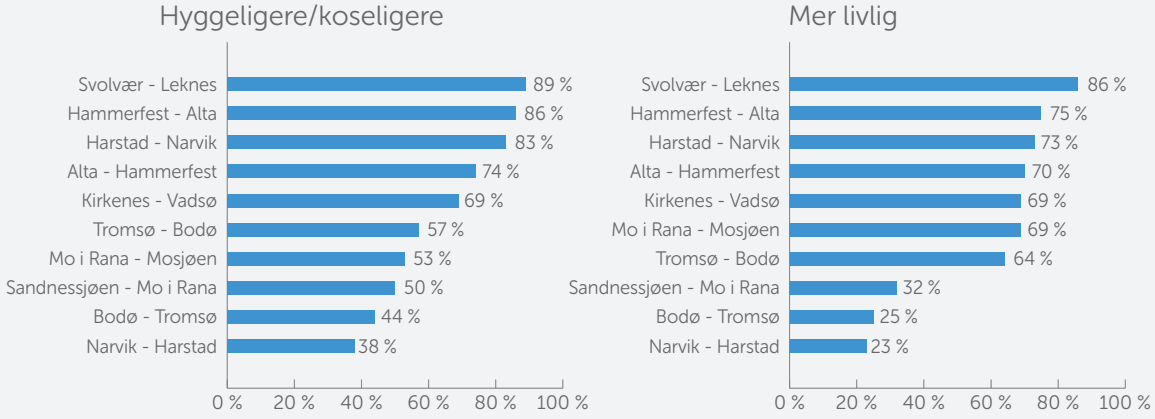

Harstad.

mens Kirkenes ses opp mot Vadsø. For å få Helgelands-problematikken tydeligere frem, har vi spurt ranværingene om å sammenligne seg med Mosjøen i stedet for Sandnessjøen. Ulempen med disse enveissammenligningene er at vi da ikke får dobbelsjekket sammenligningene fra begge kanter.

Generelt for alle byene: Man er mer hjemmepatriotisk jo nærmere sentrum man bor.

Vi har spurt befolkningen i Tromsø og Bodø, Narvik og Harstad og Alta og Hammerfest om hvordan de oppfatter hverandres byer sett opp mot sin egen. Bodøværingene er nokså enige med tromsøværingene om at Tromsø er en livligere by enn Bodø. Dette til tross for at Bodø sentrum har bedret seg markant de siste årene. Bodøværingene er derimot ikke fullt så overbevist om at Tromsø er en hyggeligere/koseligere by. I Bodø er de eldste delene av befolkningen mindre patriotiske. I Tromsø ser det ut til at folk som bor lenger unna sentrum i mindre grad foretrekker egen by fremfor Bodø.

Innbyggerne i Narvik og Harstad er relativt enige i at Harstad har et hyggeligere, koseligere og mer livlig bysentrum. Narvikværingene er totalt sett minst glad i egen by sett opp mot nabobyen. Befolkningen i Narvik er også blant de som er minst fornøyd med kultur- og servicetilbudet generelt og utviklingen de siste årene.

I Hammerfest og Alta er de rykende uenig i hva som er den hyggeligste, koseligste og mest livlige byen. Begge byer har sterkt hjemmepatriotiske innbyggere som synes deres egen by er langt bedre enn nabobyen. Folk i Hammerfest er hakket mer patriotiske enn altaværingene. De er også mer fornøyde med kulturtilbudet i sentrum og benytter seg av dette i større grad enn Altas innbyggere. De sistnevnte er derimot mer fornøyd med handelstilbudet i sentrum.

Svolværingene er tydeligst på at de anser sin egen by som både livligere og hyggeligere enn naboen Leknes. Dette stemmer godt overens med befolkningens oppfatning om tilbudet i bykjernene ellers, kollektivtilbudet og utviklingen de siste ti årene. Hvorvidt befolkingen i Leknes har et gjensidig syn på sin by sett opp mot Svolvær har vi ikke kartlagt.

Både Sandnessjøen (som ser mot Mo i Rana) og Mo i Rana (som ser mot Mosjøen) har en stor andel innbyggere som er nokså enig i at nabobyens senter er mer koselig enn sitt eget. I Sandnessjøen er det også relativt få som er uenig i at Mo i Rana har et mer livlig sentrum, men ranværingene er i liten grad enig i at det er mer livlig i Mosjøen. Man kan kanskje hevde at bypatriotismen på Helgeland er nokså moderat når det kommer til vurdering av bysentrum. Det kan være noe overraskende sett i lys av at Helgeland gjerne betegnes som Nordlands svar på Balkan.

Innbyggerne i Kirkenes er blant de som er minst fornøyd med tilbudet i egen bykjerne. Likevel er de nokså uenige i at Vadsø er hyggeligere eller livligere enn sin egen by.

Svolvær.

Hva bør vi gjøre for å skape et bedre bysentrum

Hva mener folk om hva man bør gjøre for å skape et triveligere sentrum. Vi listet opp fem alternativer som innbyggerne måtte velge fra:

1. Større arealer/gatetun/m.m. som er bygget under tak.
2. Flere gågater og torg.
3. At fasadene blir modernisert og pusset opp.
4. At langt flere av lokalene på gateplan blir tatt i bruk som butikker, frisører m.m.
5. At næring og industri får en tydeligere plass i sentrum.

De fikk også muligheten til å svare «vet ikke».

Alternativet som skårer høyest er «flere butikker, frisører m.m. på gateplan». Det minst relevante tiltaket sett fra innbyggernes ståsted er å gi tydeligere plass for industri og næring i sentrum.

Befolkningen i Kirkenes er tydelig på at man trenger flere butikker, frisører m.m. i lokalene på gateplan. De er også blant de som er minst fornøyde med dagens tilbud i sentrum og skiller seg ut fra de øvrige byene ved at modernisering av fasader fremheves som viktig for utviklingen av sentrum.

Figur 10

Hva mener du ville bidratt mest til å bedre sentrum i din by? (ekskl. «Vet ikke»)

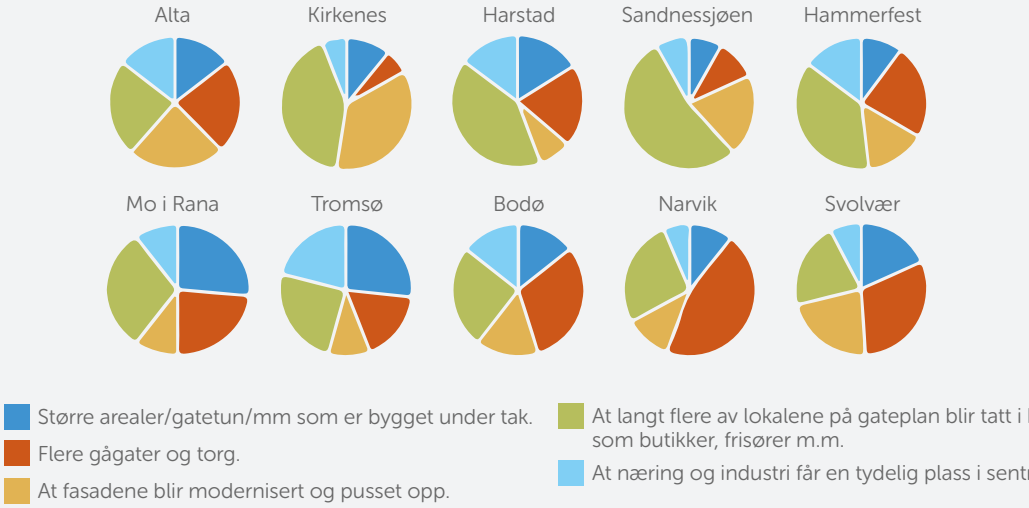

Kirkenes.

Både Harstad, Sandnessjøen og Hammerfest anser mer handels- og tjenestevirksomhet på gateplan som viktigst for å forbedre sentrum. I Harstad og Hammerfest mener rundt 20 prosent at flere gågater og torg også er viktig. Det er i de samme byene folk er minst fornøyde med handelstilbudet i sentrum.

Mo i Rana og Tromsø er de eneste byene hvor mer enn 25 prosent av befolkningen trekker frem et behov for flere arealer under tak. Gitt værforholdene i nord, er det noe overraskende at ikke flere av byene fremhever dette behovet. Tromsø skiller seg også noe ut fra de øvrige byene ved at rundt 20 prosent av de spurte anser det som viktig at næring og industri får en tydeligere plass i sentrum.

I Narvik er flere gågater og torg ansett som viktigst. Det kan tenkes at innbyggerne ser det relativt nyåpnede Narvik Torg (Det fjerde hjørnet) som et godt bidrag til en fornyelse av sentrum. E6s dominante posisjon midt i byen, kan også forklare hvorfor man ønsker seg en bilfri gate som også kan gjøre bysentrum mer attraktivt.

Bodø og Svolvær har gjort mye de siste årene for å fornye sentrum. Befolkningen i disse byene ønsker seg i likhet med innbyggerne i Alta, litt mer av alt. Samtidig er det størst enighet om at flere gågater og torg er viktigst for å forbedre sentrum.

Er Nord-Norge et sted studenter i Oslo kan tenke seg å flytte til?

Nærmest alle deler av Nord-Norge trenger arbeidskraft, og særlig akademisk kompetanse. Regionene i nord må være attraktive for å trekke til seg folk. Men oppleves Nord-Norge generelt og byene spesielt som attraktive for studenter i sør?

For å finne svar på dette, spurte vi 104 studenter i Oslo om de kunne tenke seg å jobbe i Nord-Norge etter endt studie. Og hele 50 prosent av studentene svarte faktisk at de kunne tenke seg å flytte nordover.

Figur 11 og 12

Andelen som oppgir at de kunne tenke seg å jobbe i Nord-Norge. Fordelt på hvor studenten opprinnelig er fra og studieretning.

(N=totalt antall studenter som har svart innen hver kategori)

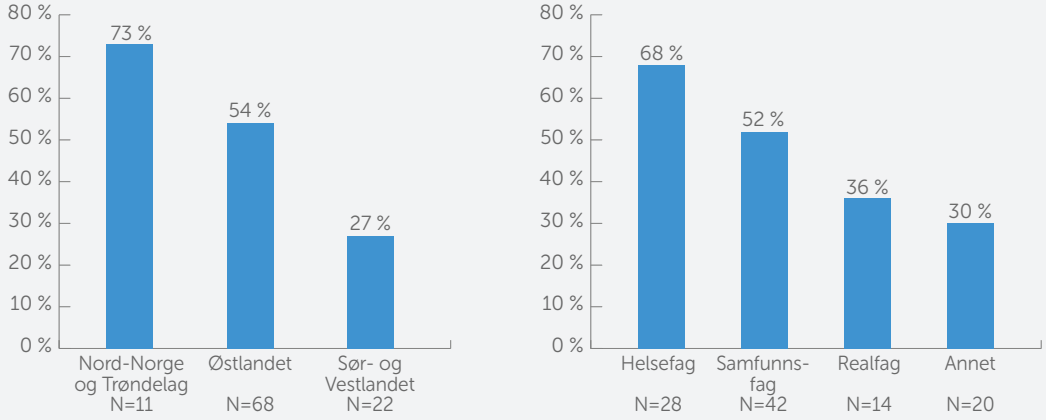

Ettersom vi har spurt Oslo-studenter, er det også flest studenter fra Østlandet som har svart på undersøkelsen. Over halvparten av dem svarer altså at de kunne tenke seg å flytte til Nord-Norge. Studenter som tidligere har bodd i nord er ikke overraskende enda villigere til å flytte nordover. Studentene fra sørvest, og da særlig de fra Vestlandet, er ikke like interesserte.

Fordelt på ulike fagretninger er det helsefagstudentene som i størst grad kunne tenke seg å dra nordover. Det er gode nyheter, for det er i denne sektoren Nord-Norge har størst behov for arbeidskraft.

Ikke alle studentene kunne redegjøre for hvor i Nord-Norge de kunne tenke seg å jobbe, men for de som har oppgitt et sted er Tromsø som det klart mest populære alternativet, etterfulgt av Lofoten/Svolvær og Bodø.

Mo i Rana.

Blant de som oppgir at de ikke kunne tenke seg å flytte til Nord-Norge, er begrunnelsen i rundt halvparten av tilfellene at det ville være for langt fra familie og venner. Andre grunner er færre jobbmuligheter, mørketiden og kulda. Enkelte nevner også mangel på storbyfasiliteter, som færre kulturarrangement.

Figur 13

Antall studenter som oppgir følgende steder de ønsker å bo

(Studentene kan ha oppgitt flere steder)

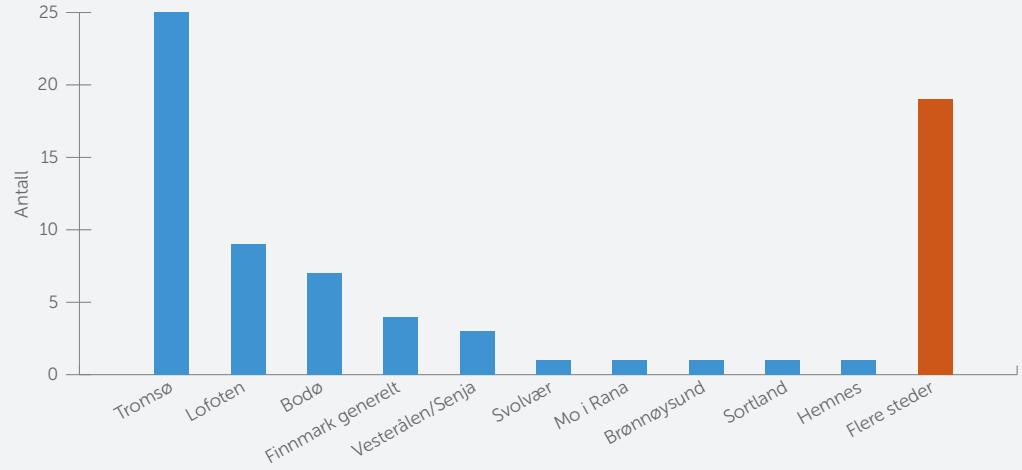

Figur 14

Studentenes begrunnelse for hvorfor de ikke ønsker å jobbe i Nord-Norge, basert på åpne svar
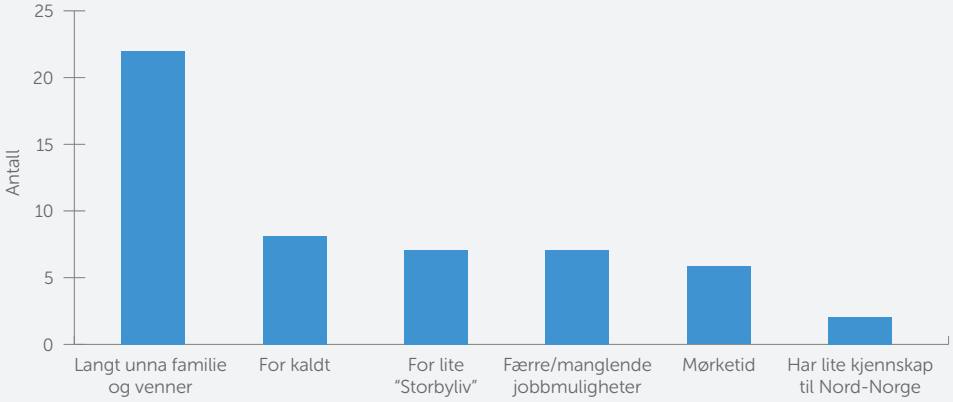
(Studenten kan ha oppgitt flere grunner)